



דברי תורה וחינוך

א סולת פלבוץ

בלק | הרב אלחנן לוי

ראש ישיבת תמ"ר

בס"ד

בגמרא מסכת ברכות דף יב' כתוב:

'אמר רב יהודה בר זבידא בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע, ומפני מה לא קבעוה משום טורח צבור.'

הגמרא מביאה שתי אפשרויות לפסוקים שאותם התכוון רבי יהודה שצריך לקרוא – אפשרות ראשונה 'אל מוציאם ממצרים' (הגמרא דוחה אפשרות זו), ואפשרות נוספת – 'כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו'. סיכום הגמרא שמכיוון שאי אפשר להביא רק פסוק אחד מתוך כל הפרשייה, ולהביא את כל הפרשה זה טורח ציבור - לכן לא קיבלו תקנה זו. בפשט נראה (על פי הפני יהושע) שהמקור לכך שיש לומר פרשה זו בכל יום הוא בפסוק מההפטרה: 'עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אתו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל למען דעת צדקות ה'. 'זכר נא' - יש מצוה לזכור את אשר עשה בלק.

אך אפילו לפי הסבר זה - גמרא זו נראית לכאורה תמוהה מאוד – מדוע פרשת בלק כה חשובה עד כדי כך שיש הווא אמינא להכניס אותה באופן קבוע לתפילה יחד עם קריאת שמע?

נראה מספר פירושים -

רש"י כותב כך: "דדמי לבשבכך ובקומך - שהקדוש ב"ה שומרנו בשכבנו ובקומנו לשכב שלום ושקטים כארי וכלביא" כלומר לפי רש"י - יש כאן דמיון ענייני בין קריאת שמע שאומרים כשקמים ולפני שהולכים לישון, לבין הפסוק על הארי והלביא - שעוסק בשמירה של הקב"ה עלינו גם כן בלילה וביום.

הרב קוק מבאר ב'עין איה' שבפסוקים שבפרשת בלק, רואים את מעלתם הגדולה של עם ישראל ואת סגולתם המיוחדת וזאת הנקודה החשובה שרצו לקבוע בקריאת שמע. כלומר, קבלת עול מלכות שמים צריכה להיות מחוברת עם הכרת המעלה המיוחדת של עם ישראל.

הסבר נוסף מיוחד (בשם 'הרב יששכר תמר') מבאר שכוונת הגמרא להכניס את פרשת בלק לתפילת היום יום, הינה אמירה כללית על כך שבעצם מעין אותו מאורע שקרה בפרשת בלק חוזר על עצמו כל יום ויום ולכן מחובתנו להזכיר זאת כל יום. כמו שעם ישראל עצמו לא לקח חלק פעיל וישיר בכלל בכל התגלגלות הפרשה והקב"ה דאג לנו והפך את הקללות לברכות, כך בכל יום יש יועצים המנסים להרע לעם ישראל והקב"ה הופך לנו את הקללות לברכות. לפעמים אנו נחשפים קצת וטועמים מגילויי ההשגחה אך רוב הזמן אנו ממש בחינת 'אין בעל הנס מכיר בניסו', וזה מטרת הפרשה לזכור ולהזכיר – 'לעושה נפלאות גדולות לבדו'.

שבת שלום!